

Verklaring moderamen Protestantse Kerk na gesprek met Centraal Joods Overleg

Utrecht, 10 maart 2010

Na een gesprek met het Centraal Joods Overleg op 9 maart 2010 gaf het moderamen op woensdag 10 maart 2010 een verklaring uit waarin zij in tien punten een aantal zaken verheldert.

1 - De Protestantse Kerk is krachtens haar kerkorde geroepen gestalte te geven aan haar onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël. Tegelijkertijd weet de kerk zich verbonden met kerken en christenen in het Midden-Oosten. In 2008 heeft de generale synode zich diepgaand bezig gehouden met deze dubbele verhouding. In het beleidsdocument dat toen is vastgesteld ('Het Israëlijs-Palestijns conflict in de context van de Arabische wereld van het Midden-Oosten') wordt onder andere gesteld, dat de oecumenische verbondenheid met kerken en christenen in het Midden-Oosten niet los staat van de verbondenheid met Israël. Ook is uitgesproken dat de Protestantse Kerk inzake de wijze waarop zij naar het conflict tussen Israël en de Palestijnen kijkt, willen laten leiden door internationaal recht.

2 - Op 22 december 2009 werd aan vertegenwoordigers van de kerken in Nederland het document 'Het uur van de waarheid' gepresenteerd. Het document is geschreven door Palestijnse christenen en draagt als opschrift 'Een woord van geloof, hoop en liefde uit het hart van het Palestijnse lijden'. Het moderamen van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland heeft dit ontvangen en verstaan als een roep om recht en vrede van broeders en zusters die met hun volk lijden onder de situatie in het Midden-Oosten. Bij de ontvangst van dit document heeft het moderamen zich niet uitgelaten over de analyse van de huidige politieke situatie in het Midden-Oosten. Bij die analyse zijn ongetwijfeld de nodige kanttekeningen te maken, maar het moderamen voelde zich bij de overhandiging van het document niet geroepen daar op in te gaan.

3 - Het moderamen is ook niet ingegaan op de oproep die in het document wordt gedaan, om een systeem van economische sancties en boycot van Israël in te stellen. Het moderamen meent dat een boycotactie in dit geval niet de weg is om een conflict op te lossen tussen twee nabuurvolken. Het gaat bij het conflict tussen Israël en het Palestijnse volk immers om een conflict tussen twee volkeren, waarbij de schuld voor dit conflict niet zomaar eenzijdig in de schoenen van een van de twee partijen geschoven kan worden – een indruk die met een boycot wel gewekt zou kunnen worden. Wel heeft ze zich voorgenomen in het kader van het Platform Verantwoord Ondernemen kritische vragen te stellen bij de vestiging of investeringen van bedrijven in Israëlijsche nederzettingen in bezette gebieden.

4 - In lijn met dit vastgestelde beleid heeft het moderamen gemeend om als reactie op het document 'Het uur van de waarheid' een brief te moeten schrijven aan de Israëlijsche overheid. We hebben dit gedaan als 'vriend' die waar nodig ook kritisch spreekt. Het moderamen had ook op andere wijze kunnen reageren. Een rechtstreekse brief tot de Israëlijsche regering leek het moderamen de eerlijkste en meest transparante wijze.

5 - In deze brief is duidelijk gemaakt op welke basis het moderamen de brief heeft geschreven. Ieder die de brief gelezen heeft kan dit zelf nagaan. Het moderamen gaat ervan uit dat ieder die zich kritisch over de brief heeft uitgelaten de brief ook zelf heeft gelezen. Het moderamen heeft krachtig, en zo meent het, ook geloofwaardig zijn verbondenheid met Israël uitgesproken. Het heeft willen spreken als een vriend die waar nodig kritisch spreekt.

Het heeft ervoor gekozen om de zorg over de situatie van Palestijnen niet in algemene bewoordingen te doen, maar een drietal concrete punten te noemen, waar naar het inzicht van het moderamen sprake is van onrecht. Het moderamen heeft afgezien van het geven van een analyse van de situatie in het Midden-Oosten, zo het daar al toe in staat zou zijn geweest. Het moderamen meent dat dit in een brief aan de Israëlijsche overheid ook niet nodig is.

6 - Kennelijk is daarmee de suggestie gewekt als zou het moderamen daarmee de schuld van het conflict bij Israël leggen. Een zorgvuldige lezing van de brief maakt echter duidelijk dat dit zo niet is. Het is ook het moderamen bekend dat Hamas tot nu toe geweigerd heeft om Israël te erkennen en dat daarmee een ernstige blokkade voor vrede wordt opgeworpen. Maar het onrecht of de onwil van de ene partij sluit de verantwoordelijkheid voor eigen handelen van de andere partij niet uit.

7 - Het moderamen pretendeert niet de waarheid in pacht te hebben. Maar het meent ook dat zwijgen geen optie is waar een appel wordt gedaan op zijn verantwoordelijkheid. Spreken is een risico. In complexe situaties zal dat altijd zo blijven. Het moderamen meent dat het zijn kritische vragen kan onderbouwen. Het moderamen heeft echter de punten die het noemt niet bedoeld als gemakkelijke beschuldigingen, maar wel als een oproep om recht te doen en onrechtmatigheden recht te zetten. Het moderamen accepteert vanzelfsprekend het kritische wederwoord.

8 - Verschillende momenten vragen om verschillende reacties. Toen rond de Gaza-oorlog in Nederland gescandeerd werd: ' Hamas, Hamas, joden aan het gas', heeft het moderamen zijn afschuw hierover bekend gemaakt aan de Nederlandse minister van Justitie, met het verzoek hier binnen de mogelijkheden van de wet een einde aan te maken. Dit in het kader van zijn opdracht 'het inzicht in en bestrijding van het antisemitisme te bevorderen'. Na ontvangst van 'Het uur van de waarheid' wilde het moderamen de roep om recht en vrede van Palestijnse broeders en zusters hoorbaar maken.

9 - Het moderamen begrijpt dat zijn brief vragen op heeft geroepen, zowel bij zijn Joodse partners als bij leden van onze kerk. Het moderamen weet dat velen emotioneel bij de thematiek betrokken zijn. Wel zijn sommige reacties voor het moderamen schokkend geweest. Kritische opmerkingen in de richting van de Israëlische overheid maken het moderamen in sommige ogen tot een partij die Israël het bestaansrecht ontzegt of regelrecht uitlevert aan antisemitisme. Verwijten die we dan ook nadrukkelijk verwerpen.

10 - Uit het voorgaande wordt duidelijk dat het moderamen de brief met de daarin aan de orde gestelde zaken handhaaft. Het moderamen zal ook in de toekomst vragen blijven stellen over de situatie van de Palestijnen, zoals wij ook onze stem zullen verheffen wanneer het bestaansrecht van Israël ter discussie wordt gesteld of wanneer er sprake is van antisemitische uitingen in onze samenleving.